

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE**Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Kolei Żelaznych
do ustawy z dnia 27 marca 1920 r., o kolejach w czasie wojny.**

Na zasadzie art. 11 ustawy o kolejach w czasie wojny z dnia 27 marca 1920 r. (Dz. (Ist. R. P. № 27 poz. 160) zarządza się co następuje:

§ 1. (do art. 1 i 2). Przy Ministerstwie Kolei Żelaznych ustanawia się Wojskową Sekcję Komunikacyjną, podległą pod względem służbowym Ministerstwu Spraw Wojskowych, która obejmie całkowite rzecznictwo wszelkich interesów wojskowych wobec Ministerstwa Kolei Żelaznych i odwrotnie interesów kolejowych wobec władz wojskowych.

Zadaniem zatem Wojskowej Sekcji Komunikacyjnej jest:

a) w czasie pokoju:

- 1) przedstawianie Ministerstwu Kolei Żelaznych wszelkich życzeń wojskowych, dotyczących się podporządkowania na czas wojny wszelkich kolei państwowych i prywatnych tudzież przedsiębiorstw, pracujących w zakresie kolejnictwa, interesom obrony państwa;
- 2) współdziałanie z Ministerstwem Kolei Żelaznych w opracowaniu zarządzeń, mających na celu przystosowanie służby kolejowej, tudzież przedsiębiorstw, pracujących w zakresie kolejnictwa, dla celów strategicznych na czas wojny;
- 3) prowadzenie dokładnej ewidencji całego personelu kolejowego, przeznaczonego do wojskowej służby kolejowej na czas wojny;
- 4) pośrednictwo we wszelkich sprawach, wynikających ze stosunków władz kolejowych do władz wojskowych i odwrotnie;

b) w czasie wojny:

- 1) współdziałanie w wykonaniu zarządzeń wojennych wedle programu, opracowanego w czasie pokoju, w porozumieniu z odpowiednimi władzami kolejowymi;
- 2) przedstawianie Ministerstwu Kolei Żelaznych wszelkich życzeń wojskowych Naczelnego Dowództwa W. P. i Ministerstwa Spraw Wojskowych w sprawach transportów wojskowych względnie wszelkiego rodzaju budowli w interesach wojennych;
- 3) śledzenie biegu transportów wojskowych i dokładne prowadzenie ich ewidencji;
- 4) informowanie władz wojskowych w sprawach pod 3) wymienionych;
- 5) przedstawianie do Ministerstwa Kolei Żelaznych zażaleń na nieprawidłowości w wykonywaniu służby kolejowej w stosunku do życzeń władz wojskowych;
- 6) używanie poparcia Ministerstwa Kolei Żelaznych na prośbę tegoż w przeprowadzeniu wydanych przez nie zarządzeń;
- 7) pośrednictwo we wszelkich sprawach, wynikających ze stosunków władz kolei państwowych i prywatnych, tudzież przedsiębiorstw, pracujących w zakresie kolejnictwa, do władz wojskowych i odwrotnie.

§ 2. Przy dyrekcjach Kolei Państwowych ustanawia się Wydziały Wojskowe, podległe Wojskowej Sekcji Komunikacyjnej. Zadanie ich jest w stosunku do danej Dyrekcji takie same, jak zadanie Wojskowej Sekcji Komunikacyjnej w stosunku do Ministerstwa Kolei Żelaznych.

§ 3. Przy Podydyrekcjach kolejowych mogą być w miarę potrzeby tworzone Biura Wojskowe. O potrzebie utworzenia takiego biura i o zakresie jego działania decyduje każdorazowo Szef Wojskowej Sekcji Komunikacyjnej w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych (podczas wojny również z Naczelnym Dowództwem W. P.)

§ 4. Szefa Sekcji Wojskowo-Komunikacyjnej i Szefów Wydziałów Wojskowych mianuje na wniosek Szefa Sztabu Generalnego Minister Spraw Wojskowych po porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych.

§ 5. Na ważniejszych węzłach kolejowych i stacjach zostaną ustanowieni Oficerowie Dworca (na obszarze wojennym — Komendy Dworca i Komendy Węzłów Kolejowych), których obowiązkiem będzie zastępowanie interesów transportów wojskowych wobec miejscowych cywilnych władz kolejowych, prowadzenie ewidencji tych transportów i śledzenie ich biegu; Oficerowie Dworca (Komendy Dworców względnie Komendy Węzłów Kolejowych) ustanawiani są jednak tylko na czas wojny.

§ 6. Stosunek władz wojskowo-kolejowych, wymienionych w §§ 1, 2, 3 i 5, do Ministerstwa Spraw Wojskowych względnie podczas wojny do Naczelnego Dowództwa W. P. uregulują osobne przepisy, wydane przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Naczelnym Dowództwem W. P.

§ 7. Tak Ministerstwo Kolei Żelaznych, jak poszczególne Dyrekcje względnie Podydyrekcje Kolei Państwowych, kolejowe obowiązane są oddać do dyspozycji Wojskowej Sekcji Komunikacyjnej, Wydziałów Wojskowych, Biur Wojskowych potrzebne na ich umieszczenie ubikacje, możliwie we własnych budynkach; w razie braku takich ubikacji nastąpi rekwizycja ich w bu-

dynkach sąsiednich; opał, oświetlenie, urządzenie tych biur i utrzymanie ich w porządku należy do władz kolejowych cywilnych na rachunek Ministerstwa Spraw Wojskowych.

§ 8. Szczegółowy zakres działania powyższych wojskowych władz kolejowych, ich wzajemny stosunek do siebie i do cywilnych władz kolejowych, wreszcie ich wzajemną odpowiedzialność określą szczegółowe przepisy, wydane przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych.

§ 9. Sekcji Wojskowo-Komunikacyjnej, Wydziałom Wojskowym, Biurom Wojskowym i Oficerom Dworca (Komendantom Dworca, względnie Komendom Węzłów Kolejowych) nie wolno wydawać w zakresie kolejnictwa żadnych zarządzeń wykonawczych.

§ 10. Szef Sekcji Wojskowo-Komunikacyjnej i Szefowie Wydziałów Wojskowych, względnie Biur Wojskowych winni o ile możliwości posiadać fachową znajomość kolejnictwa.

§ 11 (do art. 3). Osobne przepisy określą szczegółowe obowiązki, ciążące na władzach kolei państwowych i prywatnych, tudzież przedsiębiorstwach, pracujących w zakresie kolejnictwa, a w art. 3 ustawy przewidziane.

Przepisy te, które wyda Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych, określą w szczególności:

- a) odpowiedzialności powyższych władz kolejowych względnie przedsiębiorstw w poszczególnych gałęziach służby za ścisłe wykonanie zadań, związanych z celami wojennymi.
- b) rodzaj świadczeń wojennych powyższych władz kolejowych względnie przedsiębiorstw w każdej gałęzi służby w zakresie zapewnienia potrzebnego sprzętu kolejowego dla celów kolejnictwa wojskowego (rezerwa strategiczna).

§ 12 (do art. 4). Przewidziana w art. 4 ustawy odpowiedzialność władz cywilnych nie dotyczy odpowiedzialności za czyny i zarządzenia dokonane na żądanie władz wojskowych.

§ 13. (do art. 5). We wszelkich sprawach, tyjących się transportów wojskowych, obowiązane są kolejowe organy wojskowe i cywilne stale dążyć do wzajemnego porozumienia. Gdy skutkiem sprzecznych zdań wyjątkowo do porozumienia nie dojdzie, winny odwołać się do władz przełożonych. Jeżeli nie ma czasu lub możliwości bezwzględnego odniesienia się do władz wyższych o rozstrzygnięcie w tej sprawie, a zwłoka każda mogłaby narazić interesy wojskowe na poważne szkody, ma organ wojskowy prawo głosu decydującego. Obowiązany jest on jednak w tym wypadku dać swoją decyzję na piśmie i przyjmuje za nią pełną odpowiedzialność wobec przełożonych władz wojskowych. O każdorazowym zajściu podobnego wypadku obowiązane są tak organ wojskowy, jak i cywilny zdać dokładny raport swej władzy przełożonej w najkrótszym czasie. W razie różnicy zdań między Wojskową Sekcją Komunikacyjną a Sekcjami Ministerstwa Kolei Żelaznych nie przysługuje Wojskowej Sekcji Komunikacyjnej praw głosu decydującego. W takich wypadkach decyduje ostatecznie Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych.

§ 14. (do art. 6). Z chwilą poddania pewnych linii kolejowych, dekretem Naczelnika Państwa, mocy ustaw wojennych przysługują wojskowym władzom kolejowym, wymienionym w §§ 1, 2, 3 i 5 następujące prawa:

- 1) w razie zagrożenia ruchu kolejowego prawo żądania wprost od wojskowych komend miejscowych przystania asystencji wojskowej i decydowania o jej użyciu;
- 2) prawo przytrzymania winnych zaburzeń lub przestępstw, wymienionych w art. 6 ustawy;
- 3) prawo i obowiązek odstawiania ich do sądu wojskowego.

Pozatem mają one obowiązek na wypadek skonstatowania przestępstw w art. 6 ustawy przewidzianych, użyczenia poparcia cywilnym władzom kolejowym w przeprowadzeniu wydanych przez nie zarządzeń.

§ 15 (do art. 7). Wojskowa Sekcja Komunikacyjna przy Ministerstwie Kolei Żelaznych, Wydziały Wojskowe przy Dyrekcjach Kolei Państwowych i Biura Wojskowe przy Poddyrekcjach obowiązane są już w czasie pokoju prowadzić dokładną ewidencję całego personelu kolejowego, nie podlegającego obowiązkowi czynnej służby wojskowej i ewidencję personelu, przeznaczanego na wypadek wojny do wojskowej służby kolejowej stosownie do kwalifikacji i specjalności fachowych.

Przeznaczanie personelu kolejowego do wojskowej służby kolejowej na czas wojny następuje w ścisłym porozumieniu z Ministerstwem Kolei Żelaznych, Prezesami Dyrekcji Kolei Państwowych, względnie Dyrektorami Poddyrekcji.

§ 16 (do art. 8). Kontyngent pracowników kolejowych, przeznaczonych na czas wojny do wojskowej służby kolejowej, rozdzieli się na następujące kategorie:

- 1) samotni, nie obciążeni obowiązkami rodzinnymi;
- 2) żonaci bezdzietni i
- 3) żonaci i wdowcy obciążeni obowiązkami rodzinnymi.

Przy opracowaniu programu powołania do wojskowej służby kolejowej na czas wojny należy o ile możliwości przestrzegać zasady, by przedewszystkiem brano w rachubę pierwszą kategorię, następnie w miarę istotnej potrzeby drugą kategorię, wreszcie na wypadek nieodzownej potrzeby i wyczerpania kontyngentu obu poprzednich kategorii—trzecią kategorię, a w każdej kategorii należy przestrzegać kolejności wieku.

§ 17. Pracowniczkę kolejową nie podlegają mocy art. 7 ustawy.

§ 18. Wszyscy pracownicy, powołani na mocy art. 7 ustawy, obowiązani są do bezwzględnej służby wojskowej; w przeciwnym razie zostaną oni przymusowo odstawieni i podlegają karom, przepisanych za uchylenie się od powszechnego obowiązku służby wojskowej.

§ 19. Aż do czasu wydania nowych przepisów, określających wysokość poborów osób, na mocy art. 7 ustawy powołanych, obowiązują dotychczasowe przepisy.

Warszawa, dnia 25 czerwca 1920 r.

Minister Spraw Wojskowych:
J. Leśniewski

Minister Kolei Żelaznych: